

Hlavní téma disertace tkví ve sledování těch aktivit obnovujících se české občanské společnosti v období Pražského jara 1968, které směřovaly k vybudování pluralitního politického systému, k rozbití systému vlády jedné strany a ke změně uzavřeného systému Národní fronty, tak jak se utvořil, respektive byl násilně utvořen po únoru 1948. Fenomén obnovující se občanské společnosti je tu představen na třech konkrétních modelech – občansko-politické aktivizace při snaze obnovit tradiční politickou stranu (sociálně demokratickou), předpolitické a v podstatě klubové činnosti nestranické veřejnosti při vytváření ne zcela zřetelně vyhraněného Klubu angažovaných nestraníků a na příkladu formálně jasně vymezeného K 231, usilujícího o soudní, občanskou a sociální rehabilitaci svých členů. V kontextu dění Pražského jara 1968 jde o nejvýraznější doklady sebeformace občanů, bez přispění politické moci a v konečném důsledku vůči ní.

Pokus o obnovu sociální demokracie v období Pražského jara 1968 lze hodnotit jako intuitivní snahu o narušení dogmatu o tzv. vedoucí úloze KSČ ve státu a ve společnosti a o nepřímé podrytí mocenského monopolu komunistů, což v konečném důsledku mohlo vyvolat jeho zánik. Tím, že se sociální demokraté hlásili o své místo na slunci a pokoušeli se proti vůli vládnoucí strany vstoupit do politického systému, nastolovali otázku změny a inovace dosavadních způsobů vládnutí. Už první kontakty mezi zástupci vedení sociálních demokratů a komunistů naznačovaly, že tyto změny by nutně nastávaly v konfrontaci a v konfliktu s plány na reformu, což by významně - a z hlediska komunistů negativně - ovlivnilo výsledný hledaný model „socialismu s lidskou tváří“. Komunisté by v budoucnu zcela jistě ztratili část svého vlivu a tudíž i moci ve prospěch sociální demokracie. Také proto komunistické vedení pokládalo snahu o obnovení sociální demokracie za přímé ohrožení své dekretované politické dominance a za výzvu k boji o moc.